

რედაქცია

გოლოვინის პროსპექტზე თავ. მუხრან ბაქონის სახლში კლუბის ქვემოთ.
სქელას-მოწყერა, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციაში, ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში.
გარეულ მცნოვრებთან ადრესი: Вл. Тип. Лист, в редакцію «Дროება»
«დროების» ფასი
მთელის წლისა... 9 მან. სამის თვისა... 3 მან.
ექვსის თვისა... 5 მან. ერთის თვისა... 1 მან.

დროების

გამოდის ყოველ დღე ორ შაბათს გარდა.

ფასი განსაზღვრისა
სტრუქციონზე რვა კამ. განცხადება მიიღება ქართულს რუსულს და სხვა ენებზედ.
თუ საქიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდავად წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს ავტორს.
ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი

ქვირას 4-ს სექტემბერს დილის 11-ს საათზე ქვირას-მოცე დღეს გარდაცვალებისას სარგვი სვიმონის ძის მისხისა ქუთაისის კათედრალურ სობორში იქნება პანაშვიდი მიცვალებულის მოსახსენებლად. (გ-2)

შალვაშავი
(«ჩრდილოეთის სააგენტოსი»)
26 აგვისტოს.

პარიში. ტურგენიევის სხეული გასჭრეს და ადამიანდა, რომ ის ხერხემლის კესაგან მოკვდა.

გუმინ შუადღისას ტურგენიევის ცხედარი რუსულს ეკლესიაში მოიტანეს. პირველი პანაშვიდი 23 რიცხვს გადაუხადა დეკანოზმა ვასილიევმა განსვენებულის ოთახში თავადი ორლოვის თანდასწრებით.

კონსტანტინეპოლი. იმისგამო რომ ბეირუთში ხოლერა მოისპო, ბეირუთსა და სხვა სირიის პორტებს შორის თავისუფალი მისვლა-მოსვლა დაიწყეს.

პეშტი. პანი პეიაჩვიჩის სამსახურ-

«დროების» ტელეგრაფი, 28 აგვისტო.

სამკირაო მასლათი
კისრული.

ამ ბოლოს დროს სხვა-და-სხვა ცრუ-მორწმუნეებებთან ბრძოლის საღერდელი ამეშალა და თუ კი სურვილი შემრჩება და ძალაც ხელს მომიმართავს, ღვთის მადლით მასალა დიდხანს არ გამომეღვევა.

სხვისა რა მოგახსენოთ, თორემ ჩვენი საზოგადოება ისე ყელამდე საესება მრავალ გვარი ცრუ-მორწმუნეებებით, რომ ავგიის ბოსლებში იმდენი წაგავი არ იქნებოდა, რომლის გაწმენდაც მხოლოდ ჰერკულესმა შესძლო. წარსულ საკვირაო მასლათში ერთს ცრუ-მორწმუნეს მოუღებოლო, მგონია, და ესლა მეორე ამოვიღე ნიშანში. მე იმ ცრუ-მორწმუნეებებზედ მოგახსენებთ, რომელთაც ჩვენი განათლებული საზოგადოება შეუბოჭავთ და სრულიად არ ეფხები იმ ცრუ-მორწმუნეებს, რომელნიც მდებალ ხალხში არიან გაერცელებულნი, მაგ. თეალის შელოცვა,

რადამ დათბოვნის ქაღალდი მიღებულ იქნა. დროებითი მმართველობა მიენდო ხორვატიის ჯარების მეფეროსეს გენერალს ვალიბერგს.

პარიში. დღეს მოვიდა აქ ესპანისის მეფე.

ნიშნინ-ნიშნინი. გუმინს ჩამოეშვეს საიარმერგო ალაშები. გაჭრებმა ეს მადლობა ვაძუქადა გუბერნატორს წესიერების დაცვისთვის. გაუსწორებელი ვექსილები მრავალი დარჩენილა და წარუდგენიათ პროტესტისათვის. მრავალი ბარათები გადაიგვანდა ახალ ბარათებზედ და გასასწორებლად კიდევ ვადა მიეცათ.

პარიში. განუთი «უნიონ» ამტკიცებს, რომ გრანერი ეკუთვნის საფრანგეთის მეფეთ შთამომავლობასა.

დონ-კარლოს ისევ განუზრახავს ესპანის ტახტზე ასვლა.

ზაბრემი. რანბერგი აცხადებს, რომ მას მინდობილი აქვს ალაღ-გინოს მშვიდობიანობა საჭიროებთ ითხოვს დამტკიცდეს, რომ პოლიტიკური კითხვები ქუჩებში არეულობით ვერ გადაწყდებიან. პროკლამაცია თავდება სიტყვებით: «არავინ არ ექადის არც ენას, არც მათ ხალხისნობას და არც კონსტიტუციას».

პარიში. ევროპიელთ ქედვის მი-

უქმურის ლოცვა, შემინებულის, მაკეისა, ხატის მიზეზი და სხვანი. ამ ცრუ-რწმუნეებებთან ბრძოლა ჩვენი მოძღვრების წინა და მოვალეობაა, რომელნიც მუდამ ხალხში ტრიალებენ.

ქველას პირზედ აკერია, რომ ფხლანდელ დროში ცხოვრება გაჭირდა და შურით საესე თვალთ შეჭყურებენ განათლებულ ხალხს, რომელთაც ვითომ, ცხოვრება უფრო ეადილებათ. მაპირი მშრალი სიტყუევა, რომელიც წარმოშობილია მხვა უფრო მეტად ცრუ-აზრისაგან. მე მოგახსენებთ იმ არეულ-დარეულ შეხედულებებზედ, რომელიც სოლიგიტ ჩარკობია ჩვენ საზოგადოებას თავში განათლებებზედ და განათლებულს კაცზედ.

მართლა და, ვინ არის ჩვენში განათლებული კაცი? თუმცა ეს რთული კითხვაა და ამხედ ლაპარაკი ვრცლად შეიძლება, მაგრამ ვეცდები მოკლედ მოვსკრა. საზოგადოაზრით, ჩვენში განათლებული ის არის, ვინც ევროპიულს ტანისამოსში გამოხეულა, რუსული ლაპარაკი და წერა-

ართვეს ადრესი, რომელშიაც მადლობას უცხადებენ იმ განკარგულებისათვის, რომელიც მიღებულ იყო ხოლერის დროს.

ამ უკანასკნელ ხანში ეკვიპტეში ხოლერით მოკვდა 54 კაცი.

შინაური მარონია

ს. ძეშვთილამ ერთს მეტად საოცარ ამბავს გეტყობინებენ, რომლის მსგავსიც იქნება როდისმე, ან სადმე მომხდარიყოს, მაგრამ ჩვენ კი არ გავიგონია. აი საქმე რაში მდგომარეობ. ძეშვთის მღვდელს ბ. პიკაძეს ჰყოლია ერთი მეტად მოწიფული ასული, რომელიც ვერას გზით ვერ გაუსაღებია. იმის ბედზედ, ამ ზაფხულ მეორე სოფელში მოსულა ახალ სენაკის სკოლის მასწავლებელი ბ. თუთბერიძე, რომელსაც ვილაც ნემსაძის ყმაწვილი უნდა მოემზადებინა სასწავლებლისთვის. მამა პიკაძეს ამ ყმაწვილისთვის მაშინვე მუშტროს თვალთ შეუხედნია და თავისი მხე-თინათინი დაუღირებია. თუთბერიძეს მხეთ უნახავი თვალში არ მოჰსწელია და უარი შეუთვლია. შემდეგ სულიერ მამას განუძრახავს ცბიერობით მოტყუება იმ ყმაწვილისათვის სახლში და შეუთვლია: მაქანკლის პირით შემოთვლა რა საკადრისა განათლებული კაცისათვის!.. მობრძანდი და შენ თითონ გამოუცხადე ქალსაო. გამოუცდელი ყმაწვილიც წსულა პიკაძის სახლში და

კითხვა იცის, ძირეულად არაფერი შეუწავლია და მსუნაგი კამეჩივით პატარ-პატარა ცოდნა აქა-იქ გამოუგლეჯია, მოუტოხნია—ზოგი წონებიდამ და გაზეთებიდამ, ზოგიც საზოგადოებაში გაძრომ-გამოძრომით ვინც ამ საუნჯეს დავის მეზობლის, ძოყვის სახრიკოდ, კისრის მოსატეხად და დასაღუპავათა ხმარობს... დი ხანია მას აქეთ, რაც ქართველობაში აღარა ვინა ხელმძღვანელობს ძველი თქმულობით: «კაცი უნდა ხერხი იყოს, ვაჭქონდეს და გამოაქონდეს». მალა კაცი ის არის, ვინც ხელეჩრასავით მარტო თავისკენ ითლის. არა, ბატონებო, ამისთანა ხალხნი განათლებული კი არა დაბნელებულნი არიან. მამ ვილაც უნდა დაეარქვათ განათლებულიო, მკითხავთ, რასაკირველია, განათლებული ის არის, ვინც საფუძელიან ცოდნასთან მიმართულებით, ხასიათ, სულით, ექამდე განწმენდილა და განვითარებულა, რომ ქრისტეს მაღალი სიტყვები: «შეიყარე მოყვასი შენი, ვითარცა თავი თვისი» გულის ფიკარზედ დაუქდევია; ვისაც თავის სი-

კიდევ გამბულა ხაფანგში სამი დღე ჰყოლიათ დამწყდელი სახლში და ჯვარის წერის თანახმა მინც არ გახდარა თუთბერიძე, მერე ძალით, დაიარაღებულს ხალხს, როგორც ტუსალი წაუყვანიათ ეკლესიაში. იქ ბევრი უტირნია, უყვირია საბრალო მეფეს, მაგრამ მღ. ბებიევის არაფერი ყურადღება არ მიუქცევია და ჯვარი გაღუწურია. ამ ბარბაროსული შემთხვევის მოწამენი, მთელი ქვიშვთლების გარდა, ყოფილან იმისთანა ცნობილი პირნიც, როგორც დიმიტრი შიფიანი, პეტრე ლორთქიფანიძე და მღვდელ დიმიტრის ასული ლორთქიფანიძისა. სამის დღის შემდეგ, ესრედ გაბედნიერებული თუთბერიძე დაჰსლექთა თავის ძვირფას მფულღეს და ძალაქში ჩამოსულა პროკურორთან და არქიელთან საჩივრელად.

ამ ჟამად გარდმოგეცით მარტო ცხრიელი ფაქტი და ამ ჟამად ჩვენ აზრს არ წარმოსთქვამთ და შესაფერად სარწმუნოებებთ, მინამ მეორე მხარესაც არ მოვისმენთ და უფრო დაწვრილებით არ შევიტყობთ საქმის გარემოებას.

ჩვენ ენახეთ ამ დღებში მამარ მეფის სურათი, რომელიც ძალაქს ჩამოიტანა თ. მ. თარხან-მეფე ურავოვმა ქუთახევის მონასტრიდამ მეორე პირის გარდასაღებად. სურათი წარმოგვიდგენს მამარ მეფეს მდგომიარეთ სამეფო მანტიამი ქართული ტანსაცვლით და თავ-სახურავით მორთოლს; ამ სურათში მამარს ყმაწვი-

ცოდნის მიზნად მარტო სიმართლე ამოურჩევია და მას ემსახურება.

თუ განათლებულ კაცზედ წამდელი და ჰეშმარტი აზრი დაუადგინეთ, ეხლა თავ საგანს მიუბრუნდეთ და ეკითხოთ: ვის უფრო ემარჯვება, ვის უფრო ბასრი ბრჭყალები აქვს ცხოვრების მოსახვეჭად? რახაკირველია, გაუნათლებელს კაცს, რომელიც მფლანის კაბასავით ცხოვრების ყველა გარემოებაზედ გამოჭრილია. როგორც უნდა შეიცვალოს ცხოვრების პირობები, ის არ დაიბნევა და ისე გამოწყობა, როგორც ახალი გარემოებები მოითხოვენ. პადეე, ვიმეორებ, ნუ დაივიწყებთ, რომ მე მოგახსენებთ, იმისთანა ჯუჯა ხალხზედ, რომელსაც ჩვენ საზოგადოებაში განათლებულს ეძახიან. იმისთანა ჯუჯის კაცი, ვსთქვით, დღეს ნალბანდია, ხვალ მაღაზიას გააღებს, ზეგ სასამართლოებში ვხედავთ ადვოკატის როლში, მაზეგ არხიტექტორობა დაუწყევია და ეკლესიების და სახლების პლანებსა ჰხატავს. თუ აქაც დუშაში არ მოუვიდა, იმისთანა პლაენებს შევიდგენთ, რომ წესებსი

ლორის სახე არა აქვს; მის მახლობლად სდგას საქართველოს დროშა; მარჯვენა ხელში მამარ მეფის უკირავს სამეფო ემბლემა, მარცხენა ხელით კი მიგვიტოვებს სპარსეთის დროშისაკენ. სურათის ქვემო ნაწილში წარმოდგენილია ორი ლეკი, რომლებსაც მიჯნით მამარ მეფესთან გარდასახადი, სურათზე აწერია: «მამარ მეფე ქართველისა». სურათი კარგად შენახულია და, როგორც სჩანს, დიდი ხნის არ უნდა იყვეს.

სოფელ ზინაშიდამ გეწერენ, რომ 15-ს აგვისტოს, მარიამობას, ვიღაცა წერეთელს და ლოლობერიძეს ჩხუბი მოსვლიათ და ლოლობერიძეს დაუტრია წერეთელი ხმლით. იმ დღესვე იმავე სოფელში ერთს ვიღაცა გაჭენებული ცხენი დაუტაკებია ერთს სოფლის დედა-კაცისათვის, რომელსაც იქვე განუტყეებია სული.

სწავლის მსურველნი ისე რიგად გამარჯვლდა საქართველოში, რომ ის ორიოდვე სასწავლებელი, რომელიც გვაქვს გამართული სრულიად აღარა გეყოფნის და აშკარად ვხედავთ ახალი სკოლების გამართვის საჭიროებას.

თბილისის კორპუსში ისე რიგად გაჭირდა შესვლა, რომ ახლად ჩამოსულს ყმაწვილებს როგორც გაჩეყულებს და დიდებს ეგზამენიებს ისე აჭერინებენ, რადგანაც წელს ძარბუსში შესვლის მსურველნი 127 ბავშვი იყო და ვაკანსია-კი მხოლოდ 28.

მსვე მდგომარეობა არის სხვა სასწავლებლებში და ყოველ-წლივ თითქმის ათასამდე ბავშვი რჩება მიუღებელი.

ვერ შევხედავს. ჰკითხეთ აბა ერთი ამ გაქნილ ვაჭბატონებს: სად ვისწავლიათ, ბატონო, ინჟინერობა, იურისპრუდენცია, რომ ვეჭირობთ?

— ჰმ, რა საჭიროა შესწავლა?! ძაცი კიდევ ის არის, ვინც საკუთარი ემითი მიჰხედება ყველაფერს—და დაიკაკუნებს თითს თავის თუჯის უზღობელად.

საუბედუროდ, ჩვენი არე-მარე ერთობ აივსო შჩედრინის იმ გამორებით, რომელიც წყრომით ამბობს: «რა საჭიროა ჩვენთვის სპეციალისტები, როდესაც კანტონისტები გვყავს». აგერ გუშინდელი ლაქია, დღეს არხელოვარბს. იქამდე მოყვარულია საქართველოს ძველისა, რომ მესამე საუკუნეში(?) მოკიდებული რამდენიმე ათასი ძველი ხელთ-ნაწერი წაუკითხავს. მუდამ ცრემლს ჰღვრის, რომ ჩვენ საზოგადოებას ძველი ნაწერების მნიშვნელობა არ ესმის, ტყუილად აღბობს იმოდენა ძვირფას საუნჯეს; თითონ კი, წარმოიდგინეთ, იქამდე პატივისცემს და აფასებს ძველ ნაწერებს, რომ თუ რამე ძველი ძვირფასი წიგნი ჩაუფარდა ხელში, სულ სეფისკვერივით დაუარიგებს თავის ნაცნობებს თითო-ოროლა ფურცლებს და რაც თითონ დარ-

სარკი, როგორც ამბობენ, წელს თავიდან მოშორდება თბილისს, რადგანაც ის აღვილი მასლის დასაწყობად სჭირდებათ.

ჩვენ გვატყობინებენ, რომ რუსეთის რკინის გზებმა საქონლის გადმოტანაზედ ფასი იქამდის დაუკლებსო, რომ «მაკარიდგან» ბარგის წამოდება ხმელეთით უფრო იაფად დაუჯდება. ეს ხმა მთის ხალხისთვის დიდი სანუგეშოა, რადგანაც ყველა მათგანი ქირას ეზიდება და ამისთვის ყველას ურმები გამართული ჰყავს. ბათუმის რკინის გზის გახსნა ყველას ძალიან აშინებდა და მთის ხალხის ბედ-იღბალზედ აფიქრებდა.

ძარგა ხანია, რაც დრამატული საზოგადოება ელის, რომ მისმა მმართველობამ საზოგადო კრება მოახდინოს და ანგარიში წარუდგინოს, მაგრამ მისი მოლოდინი, სამწუხაროდ, ამოდ რჩება. ამბობენ, რომ ამ საზოგადოების სეკრეტარს მოხსენება არ შეუდგენია და დავიანების მიზეზი ეს არისო.

მწა ამ საზოგადოების წევრები ხელის მოწერით აპირებენ მმართველობის თავ-მჯდომარის თხოვნას, რომ ეს კრება უეჭველად მოახდინოს.

ჩვენ გვატყობინებენ, რომ ამ ქამად პოლიციის მოხელეები დადიან სახლიდგან სახლში, შედიან ოთახებში და სადგომებში, ყველას აძლევენ ხელში რაღაცა ბილეთებს და იძახიან რაღაც საქველ-მოქმედო საზოგადოებისთვის ფულს ვაგროვებთო. საინტერესოა ვიცოდეთ, ვისი ვანკარგულების ძალით ბბ. მოხელეები სჩადიან ამ საქმეს.

ჩება, იმაშიაც იარმუკილამ ამოტანილოს ცხერის ჯივარს და თავ-ფეხს ახვევს.

მართის სიტყვით, კეთილის ცხოვრების მოსახვეჭად, არც დიდი ჰკუთნა საჭირო, არც ცოდნა; საჭიროა მხოლოდ მოქნილობა, გაქნილობა და ისეთი სინიღისი, რომ რეზინივით იძვებოდეს.

შველა აქ ნათქვამის შემდეგ, მგონია, თქვენ თითონ მიჰხედებთ: ვისთვის უფრო აღვილია ცხოვრება, ამ განათლებული კაცისათვის, რომელიც მე ხვეით აღნიშნე, თუ იმ გამირებისთვის, რომელიც არაფერ საშუალებას არა ჰზოგვენ, ოღონდ გამორჩენ რასმე და საკუთარი ჯიბე გაივსონ. მერე რა მოხერხებული ბიჭებია ეს დალოცვილის შვილები! წარმოიდგინეთ რომელიმე მიყრუებულს კუთხეში მივარდნილი ჩინოვნიკი, რომელიც ოც-და-ხუთი წელიწადი ერთ-ნაირად უფხაკუნებს კალიამს და ერთი და იგივე სიტყვები გამოჰყავს ქალღღვრად. ამ ერთ-გვარი მესანიკური მუშაობით ისე დასწლოვებული ტვინის აპარატები, რომ თითქმის აღარაფერის მოსაზრება არ შეუძლიან. მაგრამ ერთს ამისთანა დაჩაგრულს

«ღრმობის» კორესპონდენცია.

ბონი, 12 აგვისტოს. «ქართველი დაქანი, სომხის გუთანი,» იტყვიან, ვის გაუჩნიაო. აღობდაც, ჩვენც დაგუძტებო. აგერ შეორე წელიწადია, რაც ჩამოსულა სონში ვიღაც «მებენარი» (ზარზიტი), გაუმართავს ნაჭირაგებ ადგილზედ აბრეშუმის რაღაც ქარსნა და ლამის ჰკუყანას ტყავი გააძროს. ჩვენც ისე დაგბმბაგებულვართ, რომ თვითონვე ხელს გუწუბო... რატომ მოკვდის, რომ უსხვისკეთო გზა და კვალი ვერ ბზვიგნია, მხოლოდ ერთმა დემრთმა შუყის! ეს მოკვლენა ჩვენში იმდენათ სავამნობელია, რომ საჭიროა, ცოტადენი რამ მანის ითქვას ამასუდ. ფუთ ზარკეს ეს ვაგბატონი უიდეულებს, რადესაც მვირობაა, 106 მან. და 40 გ.—სონი და მის გარემო სოფლები: მათხჯო, ქვიტირა, ღანბრი, ჭკანია, სამივე ჯიხაში, გუბი, გუბი, ივან-დიდი და გუღში აქ მოდინ თავისი ნაწარმობით, რომ ამ შეუბრადებულ ასპიტს ჩაყვას-ზინ, თითქმის მიუქათათ თავისი სიმდიდრე. როგორც შეგვიტყვიან მდღენუ ბირბისგან სონში უაგელ წელს 700 ფუთამდის მანის გაიყიდა აბრეშუმი იმის გარდა, რაც სახლში დარჩება ფაჰსობისთვის. თვითონ კი მებენარი, როგორც მისგანვე გავიგონია, თორმეტ თუმიანთ ვიღის, რადესაც იაფობაა, რა სავდირკულია. მაგრამ თუ შესდევობაში ვიჭებებო, რომ იაფობის დროს ჩვენში ფუთი აბრეშუმი 64 მანეთით იყიდება, მაშინ თვითვე ფუთზედ აიღებს მოკვებს 56 მ.—მასანდის დროს 150 მანეთათხე იყიდებო, ამბობს მქარსხე-მამ, ფუთზედ 56 მ. ვიარა—64 მანეთს იღებს მოკვებს. თუ ეს ასეა,—700 ფუთზედ—65,800 მანეთი მოდის, ეს განსჯავს ჩვენი მწუწკლებო, ეს განსჯავს

და გამორეტიანებულოს კაცს ხელმწიფე იმპერატორის გვირგვინის კურთხევის დღეს ერთი ისეთი გენიოსური და მასთან პატრიოტული აზრი მოჰსვლია თავში, რომ ძატკოვიც კი შუროთ გასქდება...

მართს მივარდნილოს მახრის ქალაქში, როდესაც იმპერატორის დავიროგინებას დღესასწაულობდენ და ქუჩები ქრატებით გაანათეს, უეცრივ ავარდა ერთ ალაგას ალი და მთელი ქალაქი დღესათუე გაანათა. მთელი ხალხი იქით გაეშურა ცეცხლის გასაქრობად, მაგრამ ყველანი სახტად დარჩნენ, როდესაც შემდგე სურათს წააწყდენ: ნიკიფორ ძღემენტიჩის თითონ წივილებინა თავისი დაფუტუნებული ფიცრის ბუღრუგანისთვის ცეცხლი, თითონ იქვე, ეზოში, იღვა სავსე სტაქნით ხელში; წინ უდგა ორი თავის შვილი, თითონ ლოტბარისებურად ხელს აძლევდა და სამივე მღეროდენ: «Боже, Царя храни». აღვილობრივი სკოზნიკ-ღმუზნარსკი ისეთს აღტაცებაში მოვიდა მის სამფლობელოში ამისთანა თავ-განწირული ჩინოვნიკის გამოჩენით, რომ სულ სიხარულის ცრემლებსა ჰღვრიდა. შველამ მიულოცა ნიკიფორ ძღემენტიჩის ამისთანა პატრიოტული

ჩვენი ჭკუა!... ორი ფეკრ განმჯვებლებში 40,800 მანეთს 65,800 მანეთად სდგას. ე. ი. 20,000 მანეთს იკებს. იქონიეთ სახეში, რომ ეს «ოპიციალური» ცნობაა და ჩუმათ, ვინ იცის, რა ხდება! ეს ჭკვი მტკიცდება მით, რომ მისი ფუთიანია საწუგვი, რადესაც განსხვავებულა, როგორც მოგასხენებენ და ვაცი კი ხმას არა სტემს. ხადესი ისევე გამყოფილია, რომ ზანსონში წაწილს მოკვებულა და მით დროს აღარ კარგავს, მაგრამ რა გამოვიდა... არც ერთს დალალს, ვგანებოთ, ამისთანა მოგება არ შეუძლია, არც ერთს ზანგს—ამდენი სარგებელი. უგეტესი იქნებოდა, სახელებს თვითონვე გაემართნათ ქარსანა და აჭური ნაღვწი აჭეე დასწინაიფიო და არ კვლო ხელში გაუმძღარ მანწიწალებს. მაგრამ ეს თურმე, როგორც მოკვიტობს სონის მატანზე, ვერ მოუსხერხებათ იმიტომ, რომ ერთის შეძენა მეორეს განსება, ეშურება და ამით, როგორც ხედავთ, სხვა ტომი ხარობს, სარგებლობს. მაგალითები აჭურებისგანვე გვესმის, რომ ეს ასეა... სამწუხაროთ ჩვენდა, სადაც ჩათესლებულან ეს მებენარი, იქაც სწუსან გარემო მცხოვრებნი, ვერას გზით ვერ მოუშორებათ და კვლავ აჭეთენ გვეტუმრენ. ამბობენ, დროებით ჩამოსული არისო, მაგრამ ის კი დაუიწუნიათ, რომ დრო და ქამს სამხლვარი არა აქვს,—არ სჯობს, ვახენისათანხვე მოაჭრას ვანმა ხორციეტი, რომელიც ერთ-ნაირათ აწუხებს დიდსაც და მცირესაც, ვასაც და კარგსაც თორემ, რას ემსგავსება ვანის ჩივილი მაშინ, რადესაც ხორციეტი ზურგზედ ტვირთათ ავიდება? არ აქნება ურიგო, კარგათ დაფიქრდებოდენ სხელები ამ გარემობაზედ, შემდგეში რომ მანის სირცხვალი არ სჭამონ და არ მისცენ სხვას თავისი ოფლით შენამენი.

ვიდეუ ერთს შემადრწუნებულ ამბავს მოგონებების გამოჩენა და მახრის იუპიტრმა კიდევ ვადაკოცა. პატარა ხანს უკან, ის გმირი, რომელიც, ვითომ, პატრიოტულმა გრძობებმა ისე გაიტაცეს, რომ თავის შესაფარებელი ქოხიც კი დაწო, რომლის მეტიც თავის სიცოცხლეში არაფერი შეეძინა, ჩამკვდარის, მოამტირალის ხმით ელაპარაკებოდა მას, ვის ხელიშია მისი სულია: ივან ივანიჩი, რეუ გამიშვებთ ესე მარაზედ ცოლ-შვილით... მახსენეთ, რომ პატრიოტი ვარ... ყოველთვის მზათა ვარ თავი მოვიკლა... წყალობას მოველი!.. და აღვლებსიან მეტი ვეღარ მოახერხა. ივან ივანიჩმა დაამშვიდა და მართლაც მისწერა ჯეროვან ალაგას ძღემენტიჩის გამირობაზედ. მწა ეს უკანასკნელი დიდ და მრავალს წყალობას მოველის და სხვა სახლების მექონე ჩინოვნიკები ჯავრითა სქდება—რატომ ჩვენ არ მოვვივიდა ის აზრიო. შექველია, თუ მეორედ რამე შემთხვევა მიეცათ, იქაური «პატრიოტები» თავიანთ ქოხმანობას მთლად გადასწვენ და მერე მოახსენებენ: პატრიოტულმა გრძობებმა გავიტაცეს და წყალობას მოველითო.

მა ჭაქტი მოგვაგონა და სულ წე-

გუთნობა მკითხველებს: წლიური გარდასახვა გლეხმა უნდა შემოიტანოს ხაზინისთვის 9 მ. და 40 კაპ., მღვდლისთვის 2 მ. და მწერლისთვის (მაძახხლისის) 30 კაპ., სულ 11 მანეთი და 70 კაპ., გლეხს თუნივე სდება 12 მ. და 70 კაპ., ასე რომ კანონით დაწესებულად 1 მანეთი გარდაემტებულია. ხონში 700 კომლამდის, თუ მეტი არა, ისდის-ზემით მოსსესხებულს ფულს და ამხარათ 700 მანეთი სადღაც ქრება. ამბობენ გასამართლებულსა, რომ ეს მეტი ფული დასახების და გადასახების (გარდასახებულების) მაგარიანო, მაგრამ ნუ თუ ყოველ წელს ხონს 59—60 კაცი ავლდება? გამომანგარიშებით ვი ასკვდა.

ჭკვიანთა უთქამს სადღეს: «ჭკვიანთა კარგი სათლელი დუმს, თუ დასა მოლესილი გაქვსა». თუ აქ, ხონში, რომლის მცხოვრებლებსაც სხვა საფულელებზე მომეტებული ესმით, ამ გარ საქმეები სდება, რა უგიდურესს მღვდობარობაში უნდა იყოს ხალხი გაიძვერა მოსხლეების ხელში მიურუბულს საფულეებში? მართლდა, ზოგიერთს მიურუბულად ავღილებში ამ გარ ბორბ-მოქმედება იშვიათია, მაგრამ «დრონი მეფობენ», კარგთან დრო და უმს ტყდით მოაქვს...

ა. ქუთათელაძე.

დუფითი, 25 აგვისტოს. აქას წინაღ «დროებაში» რამდენჯერმე ზედი-ზედ იყო ნათქამი ერთი სამხარო საპრობილის ზედამხედველის არა მოსაწონ ქცევად. თუმცა არც ალაგი იყო დასახელებული, არც სახელი და გვარი იმ გმირისა, მაგრამ აქ მაშინვე ყველა მიჰხედა, რომ გავიქმით ჩვენი მხელით, პოლოცნიკად წოდებული. ღვთის წინაშე, ნაწირი გილა-

საც მხამინ კალამს ეკუთვნოდა და «დროების» რამდენი ნომერიც მოვილოდა, იმდენი ალიაკოთი შედგებოდა ხოლმე ჩვენ პატარა ქალაქში. ნიშნის მომკვირ ბეჭედი ჰყვანდა ჩვენ პოლოცნიკს, თუმცა არც მანუგებებელთ რიცხვი იყო ნაკლები. მაგრამ ნუგეში მაინც ბეჭდს ვერა მოქმედებდა და რაც კი იყო დაწერილი მანში «დროებაში».

«მას მიიჩნდის, ვით ნარცხელი უნა კედსა, ბეჭდუდ ისე იმწვინის, კოცვით ძირს დასცემდის ქედსა!»

ბეჭედი ითათბირეს, მოიწვიეს აქ განთქმული მეკალმეები პასუხის საგებად. ამათაც, ღვთის წინაშე, არ დაიზარეს და ბეჭედი მელანი და ქალაღი გააფუქეს, მაგრამ, მოგეხსენებათ, «პროტოკოლების და რაპორტების» წერას შეჩვეული კალამი ლიტერატურულს ვერაფერს შექმნის და მათმა შრომამ ამაოდ ჩაიარა. მეტი გზა აღარ იყო, უნდა შეემოწმებინათ გაზეთში ნაამბობი ფაქტები და მხარის უფროსის თანაშემწე ჩაეიდა საპრობილიში ტუსაღების გამოსაკითხავად, უფრო მეტი უწესოება აღმოჩინა გამოკითხვამ, რასაც გაზეთში იწერებოდენ. ბატ. სისკაროვმა, მხარის უფროსის თანაშემწემ, ოქმი შეადგინა და მხარის უფროსს გარდასცა; გარდასცა, რასაკვირველია, საქმის დასაწყობად, მაგრამ ბ. ჩიხრეცკის ჰგონებია—აქ რამე სახელმწიფო საიდუმლოა დაფარულია და ცეცხლში დაუწვავს, შკაბში შეურახავს, რომელიც აქაურმა ხაზინამ ამ დღეებში მიიღო მალაქიდა. ბ. მისკაროვის ოქმს ჩაიღულის წყალი და ალგენეს, მაგრამ ის აღარ იცოდენ პროკურორი როგორღა მოეშორე-

ვისი «პლემენიცაც», რომელმაც ამ რამდენიმე წლის წინათ მკუჭმევსკის მრითმეტყა გადმოთარგმნა, რისთვისაც, თუ მოიგონებთ, «ივერის» რეცენზენტმა ნაბური ადინა საბრალო შლიაპოსანს.

მამინ პეტერბურღში შევესწარ, როდესაც ბ. დიდებულის თაგისი ნათარგმნი საღმრთო ისტორია, სამინისტროში გამოეგზავნა. სკოლებში სახმარად პრივილეგიის ასაღებად. სამინისტროდამ ბ. დიდებულის ნაწარმები ქართველ პროფესორს გარდამოსცეს—განისილეთ და თქვენი აზრი წარმოსთქეთო. პროფესორმა შემდეგი აზრი წარუდგინა: წიგნი კარგი, გარჩეული შრიფტით არის ნაბეჭდი და ყმაწვილებს თვალებს არ წაუხდენსო. მეტი ღირსება ვერ უპოვა. მაგრამ გაიძვერა დიდებულის თითონ მიუგნია, «Есть пакы зимуютъ». წარბაქნებულა რუსეთში, იმდენი უხობია აღრიღელი მანისტრის გრაფი ივანტიევს წინ, რომ მთელ იმპერიაში ხელის მოწერის გამოთვა დაუტყუენია. ხელის მოწერილი მოგროვილი ფულით, როგორც სწერენ გაზ. «Новость»-ში, უნდა მედიინონ დიდებულის საღმრთო ისტორია და მისი «პლემენიცის» ნა-

ბინათ თაგადამ, რომელიც ამ დღეებში აქ უნდა მოსულიყო და ტუსაღები არაფერს დაუმალიდენ. დატრიადღენ ჯარსავით «პოლოცნიკი» და მისი მთარგელი და გაახურებინეს ტელეგრაფის აპარატში კაკაკუკი, არიქა, ზოგიერთი ტუსაღები ქალაქში გადიყვანეთ, თორემ საპროტიმრო გაიგოს და ხოლერა გაჩნდება—სწერდენ დეპეშებს. მსე და ამ ნაირად ვისიც უფრო იყო, ტყუილი შიშით მოატყუეს და უსიამოვნო ტუსაღები, რომელნიც პროკურორთან ჩივილს აპირებდენ, ღუშეთიდამ გააქანეს. ღუშეთის საპრობილიში იმდენი ალაგია, რომ მთელის ძაცასის საპრობილიების ზედამხედველი ხალვათად მოთავსდებიან შიგ.

თუ ხოლერა გაჩნდა ღუშეთში, საპრობილიში კი არა, ის გაჩნდება უთუოდ მხარის სამმართველოს კანცელიარიაში, რომელიც, როგორც აღრე იწერებოდენ, საღაც აკლამაში ჩატყლოურთიათ და საბრალო ჩინოციები ერთმანეთზედა სხედან. იმედი ვიქონიოთ, რომ, თუ პირდაპირი მთავრობა ყურადღებას არ მიაქცევს, მბილისის სანიტარული კომისია, ან სხვა რომელიმე შემბრალებული საზოგადოება მაინც უფროს გაიბერტყს.

ნ. ლ.

მ. თელავი, 25-ს აგვისტოს. რამდენიმე წელიწადია თელავი და მისი მხარა ბედნიერი იყო მშვიდობიანობით. არც ერთ საფულეში არ მომსდარა არავითარი თვალთ-სახინო ვაზსაგობა, ქურდობა და გაცის კვლა. წელს რადაც ტუდი ანგულაზი დაჭყა თელავს. ამას წინაღ თურდოს (მდინარე) ამოსავალში ს. ხსატლიდან მომაქალ საზამთროთი დატვირ-

თარგმნი არითმეტყა სკოლებში დასარიგებლად განსვენებული ხელმწიფე იმპერატორის სახსოვრად! ბ. დიდებულის იქმდე მაგარი შუბლის პატრონი ყოფილა, რომ არაფერი სიცრუისა არა სცხვენინ. ხსენებული გაზეთის რედაქცია მოუტყუებია—ექვსი ათასი ეგზემპლიარი წიგნები მუქთად დაურეგე საქართველოს სკოლების დარიბ შაგირდებსოა. ჩვენ ვითხოვთ ბ. დიდებულისათვის—ექვსი ათასი კი არა—დაგვისახელოს თუნდა ექვსი ეგზემპლიარი რომელ სკოლას გაუგზავნა უფასოდ?

მოდი და კანკურენცია გაუწიოს ამისთანა მწიგნობრობის ფინანგბს ნამდვილმა განათლებულმა, პატროსანმა მშრომელმა, რომელიც სიკვდილს ირჩევს და არავის წინ კი თვის არ დამდაბლენს თხოვნით თაგისი წიგნების გასავრცელებლად!

ღაღ, ბატონებო, ვისაც კეთილი ცხოვრების მადა აქვს, საღსარი დასაშუალეობა მრავალ გეარია. ზოგი ტყუილი პატრიოტული გრძნობით ეჭრობს, ზოგი თაგის ხელ-ქვეითებს პირში ლუკმას აკლბს, ზოგი ხაზინას ატყუებს, ზოგი პირდაპირ ჰქურდავს და სხვანი. მხოლოდ ვერ მიხვდარვარ ბათუმის

თულ ურუმს დაჭსკვდენ ვაზსაგობა. მეურმე, კიდევ კარგი, უოხათი მუხსუნად და ურთი ვაზსაგობის დაჭვრით მოთინდა ვაზსაგობი თავდადამ, თორემ თქვენი მტერი, მეურმეს უგეური დღე დაადგებოდა. ეს ამბავი იმ დღესვე შეიტყეს თელავში, მაგრამ უფრო არავინ გაიბერტყა.

9-ს ამ თვეს, ერთს შუა ხაზრის მიკიტის დუქანში, რამდენიმე კინტოდრობას ატარებდენ. საღამოთი, როცა დასლიდართან გასწორების დრო მოვიდა, კინტობს ფული დააკლდათ. დასლიდარი ფულს სთხოვდა. ამ დროს ერთმა კინტომ გამოადრო სხხვალი და იქ მდგომი დუქანის პატრონი მუცელში მცირედ დასჭრა. შემდეგ მიურუნდა მის გარეთ ბიჭს და ისიც დასჭრა; მაგრამ კინტო ამას არ დასჭურდა, შედაფეც დასჭრა და გამოკარდა გარეთ. მასლობლად იმერულ მეპურეს მიუგარდა; მეპურეს კურა დაავლო რა. მერმედ კინტო გაქვანა მკულ გალანისკენ და შეკარდა დუქანში. აქ როგორც იყო, პოლიცია მიმე ნაბიფით მობრძანდა და კინტო დაიჭირეს. დაიხ, დაიჭირეს, მაგრამ იმ ანდაზისა არ იყოს: «მინამ ჰეტრე მოვიდა, ვაქლეს ტუჯი გაძირესო», სწორედ ეს მოუვიდა ჩვენ თელავის პოლიცასაც. ან სად არის პოლიცია, თელავში. თელავის პოლიციის მეთაური ახალ მოდის პოლიციელი თ. ი. კანხაძე თავისი დამქაშებითურთ ქაღების კარგი გაკაღრები არიან და არა ქაღაქის მეთაურენია. მ.ნ. რომ იაროს აქეთ-იქით და თვალეური ავგენოს ქაღაქს, აბა ერთი ბაბუნო, ვიღამ ატაროს «ზადრუჩკით» ქაღები და დრო ატარებინოს. მე რე ესდა, როცა მთელი ჩამოსული სასაფხულოდ უმწვილე-გაცობა აქეთ იქით დაიფანტა. არც გასამტყუნარია, ღვთის წინაშე. ეს ოთხი დღეა თელავის ზემო

ჩინოციები რომელ მაღალ აზრებს გაუტაცნია, რომ ისე საქმეს იჭირებენ და თაგე-დადგლიევილი სახლებს ამწენენ. ჩემ წინა ძეგს ეხლა სია ორ-მოც-და-ათამდე ბათუმელი ჩინოციისა, რომელთაც სახლები შეუძენიათ. სიაში ზოგიერთ ისეთი ღრიოქიც არის მოხსენებული, რომ საბრალოს თაგისი ჯამაგირი ბურუნუთ-ზედაც არ ყყოფა და სამ-სართულიანი სახლის პატრონი კი გამხდარა. ბათუმარჯოს თქვენ მომჭირნეობას. . . . ამერიკელებს ერთი ტანერი ჰყავთ, რომელმაც ორმოცი დღე იმარხულა და იმითი თაგე მოსწონთ, ახლა რა სიხარულის ასკინკილას ჩამოუვლიან ძატკოვი და სუკორინი თაგის მოღჩანოვით, როდესაც შეიტყობენ, რომ თქვენ ტანერზედ უარესათა მარხულობთ, ოღონც კი სახლები შეიძინოთ და რუსის ელემენტი გაამრავლოთ ახლად შემომატებულს მხარეში. შანგაროა თქვენი მოქმედება, რომელსაც მხოლოდ მომავალი ისტორია დააფასებს!..

ნუ დაივიწყებთ ახალი დროის პრინციპს: რასაც ასწავნი შენია, რაც არა დაკარგულია!

დავით სოსლანი.

უნის სახლებს კრამიტებს და ფანჯრებს ამტკრევენ ქვით და ლამის შიგ მდგომარეობაში აღიქვამენ, მაგრამ პატრონი არაფერს არის...

რუსეთი

მაზეთების სიტყვით, რუსეთის სამხრეთ მხარეში ორი დაკიდებული რკინის გზა უნდა გააკეთონ; ერთი მათგანი ადვისის ახლო იქნება და 1 1/2 ვერსი სიგრძე ექნება. მორივე გზებს ინჟინერი მარგულისის ტენიკური ბიურო აკეთებს. ბლენერტის სისტემაზე...

— მაზ. «მედი» ერთს თავის მოწინავე სტატიაში სომხებზე, სხვათა შორის, შემდეგსა სწერს: «სომხები ძალიან შრომის მოყვარე და შრომის ამტანი ხალხია. მინც ერთხელ მანც ყოფილა სომხის სოფელში, იმას უტყველია, ესომხება, რა ფიზიკური, მკვირცხლი, საღი, მეტის-მეტად მშრომელი და პარტიკულარული ხალხი არიან იგინი. ამის გარდა სომხებზედ ისაც ითქმის, რომ მათი ეკლესია სახალხო ეკლესიაა და სოფლები მღვდლები ისევე ის მუშა, მიწის მზენელი და სახლის პატრონები არიან, რაც იმისი მრევლი. აი ეს არის იმის მიზეზი, რომ სომხებში ბევრი გამოდის ნიჭიერი სახელმწიფო მოქმედი, რომელნიც, სადაც კი მოუხდებთ ყოფნა, ყოველთვის სტოვებენ მცხოვრებელისგან დაუფიქრარს კვალს. ამისთანა პირები იყენენ, მაგალითად, ძველში გრაფი ლორის-მელიქოვი და ძველს დროს დაღესტანში დაუფიქრარი თავადი არლუთინსკი — ლოლოგორუკი. წინათაც ეჭირათ და ეხლაც უჭირათ სომხებს იმპერიაში შესამჩნევი ადგილები, ყველგან თავს იჩენენ და უნდა ვსთქვათ, რომ სრულიად არ ცდილობენ თავისთან აძლიონ ადგილები თავის მოძმებს. აი სწორედ ამ მიზეზებმა ათქმევინეს «Новое время»-ს, რომ მომავალში სომხები პირველს ადგილს დაიჭერენ ძველს ხალხებთან შორის. ამას გრძობს თვით ინგლისიც.»

ბოლოს გაზეთი ამბობს, რომ ტყუილი არის — ვითომ ცდილობდეს ვინმე, რომ სომხებს ძველს ხალხებში უპირატესობა ეყრათ; ამის ცდა საჭირო არ არის, — ეს უცდელათაც ასე იქნება. და რადგანაც ეს უპირატესობა იქნება შრომის და არა ღირსის შედეგი, უტყველია, მის წარმატების შეჩერება შეუძლებელი იქნებაო, თუ ძველს ხალხებს თავის მხრე ამ გვართვე არ ეცდებიან თავის წარმატებასა.

ამ საგანზე ჩვენ შემდეგში მოვილაპარაკებთ.

უცხოეთი

როგორც გაზეთები დამა სჩანს ბერმანიის ნემეცებს რალც ფაცი-ფუსცი შესდგომიათ ამ უკანასკნელს ხანებში. იქაური წერილებიდან და კორესპონდენციებიდან სჩანს, რომ გულზედ რალც ლოდი აწევთ იმათ, საშინელს, შემადურწუნებელს რალცსაც მოელიან, და ბერმანიიდან გარბიან ესე იგი სხვაგან სახლებიან. ზოგიერთა ადგილებიდან ხალხის გადასახლებამ იქამდინ მიადწია, იმოდენა ხალხი იყრება, რომ გემები აღარ არის, ისინი წაიყვანოს. — ზოგი ჰყიდის მამულს და სარხო-საბადებელს, ზოგი სხვის სახელზე ამტკიცებს და ფაცა-ფუსცი ემურებიან იქადგან გასვლასა. ისინი კიდევ, ვინც იქ რჩებიან დიდს შიშში არიან ჩაცვიფრული და ყველა დარწმუნებულია, რომ მალე სისხლის ღერა მოხდება. პოლიტიკურს წრეებშიაც კი აშკარად ლაპარაკობენ, რომ ბისმარკი მოხუცდა, დაიღალა და ამის მოხუცება იქნება მიზეზი სისხლის ღერის წამის მოახლოებისა; ბერმანიის კანცლერი არ მოითმენს, რომ საფრანგეთის მეორედ დამარცხების დრება იმის მოადგილეს დარჩესო. იმას ფიქრათ აქვს, საფრანგეთს როგორმე სული ამოხადოს და ამ ფიქრის აღსრულების დაგვიანება არ შეუძლიანო. თვით პარიჟშიაც ასე ფიქრობენ და ერთის მხრივ ეს ფიქრიც არის მიზეზი, რომ ამ ჟამად იქ სამხედრო პირებს დიდი მოძრაობა აქვთ.

— როგორც წინათაც ვაცნობთ ჩვენს მკითხველებს ამ ჟამად რუმინის მეფე მენაშია და იქ გრაფი ძალიან კისთან მოლაპარაკება აქვს. რა საგანზეც ვს მოლაპარაკება, ჯერ არაფერს არ იცის და დიდხანსაც ვერაფერს ვერას შეიტყობს. ამას კი ამბობენ გაზეთები, რომ მენაში დარწმუნდენ, რომ რუმინია სერბია არ არის და მეფე კარლი მილანს არ ჰგავსო. მენის გაზეთებს ეგონათ, რომ თუ რუმინის მეფე როგორმე შემოვიტყუილეთ მენაში, მაშინ ადვილი იქნება იმის აესტრიის, ბერმანიის და იტალიის კავშირში ჩარევაო, მაგრამ მწარედ მოსტყუედენ ამაში. ზოგს გაზეთებს მანც კიდევ აქვთ იმედი, რომ რუმინის მეფე თავადი ბისმარკის რჩევას შეისმენს და მენიდან ის აესტრიის გულწრფელ მეგობრად და მოკავშირეთ დაბრუნდება თავის სამფლობელოში.

განსხვავებული

ა. პირსაშვილის რეპუტიციის და მოსამზადებელი კლასები

აქსადებენ, რომ მიღება მოწაფეებისა იწყება 22 აგვისტოდამ და სწავლა პირველს სექტემბრიდამ. ადრესი: ბრიგოლ სოლომონის-ძის აბესალომის სახლებში, მზამხსტვენის ქუჩაზედ, ეგზარხის მოედანის მახლობლად. (20—10)

ბიბლიოგრაფიული განცხადება

ხომლი, ანუ რუსულთა ლექსთა კრება, მოზრდილ ყრმათათვის (დამატება «ბუნების კარისა»), შედგენილი ავრო გოგუბაშვილისაგან, დამატება და ისეილება გამომცემლის გრაფურის წიგნის მადანაში. ფასი ექვსი შაური; ვინც ერთად იყიდის ათს ეგზემპლარსა, წიგნი ხუთ შაურად დაეთობას.

დედანი ქართული წერისა, შედგენილი ავრო გოგუბაშვილისაგან, იბეჭდება და სემოდგომით მზად იქნება. დედანს თან მოჰყვება სწავლი წიგნები, დიდი რაოდენობის დაბეჭდილი და შიქერის ფიგურები ბადით, რომელნიც შეკეთებულნი არიან გერმანიაში. (10—6)

ინგლისის მადანაში

თიხს-აპოპსანი

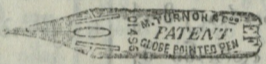
შაკ-შასტარი

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კან.

აქვე ისეილება ქინის შრამისათვის გასამაგრებლად, ფასი 1 მან. სხვატყუბი თავის ტვივილი მოსასხობლად, ტყალეტის საშონი, დუხები და სხვ.

(100—32)

საგლობუსო

კალმები

რომლებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთაო ქაღალდი. ერთადერთი სააგენტო — ინგლისის მადანა. იქვეა აუარებული სხვა-და-სხვა გვარის კალმები, ფოკელის „ხელისათვის“ — 25% იაფად, ვინც სხვაგან იქვე: მუხანი, ქაღალდი, განკრტები, რკულები, ჯაქი, კარანდაში, შენაღი, კალმები, ბუმაქნიკები, შორს-სიგარები, ალბომები, რამკები, მაკრატლები, სამართებლები, სახიულო, სალესი, ცარაშკები ჭურჭლების საწმედად (ბორაკისა), თეთრულისათვის, პატარა ხალეო, იატაკისათვის კლიფები, ტახტები, სავარძლები, სარკები, სავარცხლები, ბუნკონი, ზარები, ბინოკლები რულები, ვატერპასები, მზის-საათები, კომპასები, ტერმომეტრები, ტერმომეტრები, ნემსები, მაგნეტები, სვისტოკი, შომჩი, ქამრები, სატყელები. საყუდური, პრამბები, საპრამბები, კანები, ფილტრები, შორტები თავის. ტანსაცმლის, ცხენის და პატენტისა მაკინტოშები, კრავები, საქვიმ-ქაღალდი კატერ-კლასეტისათვის და სხვ. და სხვ.

პატაშვილი—20 პ.

(100—73)

მაზანდა

ხორაგისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელდახელ 16 აგვისტოდამ 1 სექტემბრამდე 1883 წ.

- გამომცხვარი შური რუსეთის ფქვილისა — 1 გირ. 5 კ.
აქაურის ფქვილისა: შირველის ხარისხისა — 1 გ. 3 კ.
მუარისა — 1 გ. 2 1/2
იმავე ფქვილ. თორნეში გამომცხვარი:
შირველის ხარისხისა — 1 გ. 5 კ.
მუარისა — 1 გ. 3 1/2
მესამისა — 1 გ. 3 კ.
ჯვარის-მამის შური:
შირველის ხარისხისა ლავში 1 გ. 5 კ.
მუარის ხარისხისა ლავში 1 გ. 3 1/2
მესამისა — 1 გ. 3 კ.

- ძროხის ხორცი:
შირველის ხარისხისა — 1 გ. 8 კ.
მუარისა — 1 გ. 7 კ.
სუვი — 1 გ. 15 კ.
ცხვრის ხორცი — 1 გ. 7 კ.

რკინის გზა

თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის 8 საათზედ და 31 წამ. დილით.
თბილისიდან საშურამდინ 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.
თბილისიდან ბაქოსკენ 11 საათზედ და 11 წამ. ღამისა.
ბაქოდან თბილისისკენ 10 საათზედ და 23 წამ. დილისა.
ქუთაისიდან თბილისისკენ 12 საათზედ და 25 წამ. შუადღ. უკან.
ქუთაისიდან ბათუმისა და ფოთისკენ 5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.
ბათუმიდან თბილისისკენ 8 საათ. დილისა.
ფოთიდან თბილისისკენ 8 საათ. და 45 წამ. დილისა.
ფოთიდან ბათუმიდან მომავალი თბილისში შემოდის 10 საათზედ და 25 წამ. ღამისა.
ბაქოდამ მომავალი შემოდის თბილისში 7 საათ. და 49 წამ. დილისა.